

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

riálu. Neobsahovala žádný archeologický ani antropologický materiál.

Druhá krypta byla začistěna a odkryta v místech, kde stojí během mše obětní stůl, přímo uprostřed kněžiště. Krypta měla rozměry 138 x 90 cm a hloubku 125 cm. Její odkryv probíhal postupně po jednotlivých vrstvách o mocnosti 10 cm. Ani zde se nepodařilo objevit žádný archeologický ani antropologický materiál. Krypta byla začistěna až na žluté jílovité podloží, zásep tvořil stavební rum promísený žlutým pískem a částečně i hnědou hlinou. Obě krypty byly dokumentovány polohopisně i fotograficky.

Na pravé oltářní straně, v blízkosti vítězného oblouku pod kazatelnou byla vyměřena sonda těsně u základů kostela o rozměrech 200 x 100 cm. Sonda měla zjistit charakter a případně i stáří základového zdiva kostela. Výkop sondy probíhal opět po jednotlivých vrstvách o mocnosti 20 cm. Bylo dosaženo hloubky 250 cm od normální úrovně podlahy kostela, skutečná hloubka sondy činila jen 205 cm; zbylých 45 cm tvořila stavební navážka pod bývalou podlahou kostela. Na protější straně v profilu výkopu se vyrýsovala část valené klenby a pravděpodobně další krypty, která ovšem nebyla zkoumána. Základ kostela byl tvořen masivními, převážně pískovcovými kameny kladenými na hrubou maltu tmavě šedého až hnědého zabarvení. Základy byly kompaktní a sahaly do proměnlivé hloubky 125-145 cm od úrovně povrchu v okolí výkopu a měly charakter gotického zdiva. Zbytek profilu výkopu byl tvořen kompaktním šterkovým podložím. Sonda byla zakreslena a fotografována, včetně základů kostela.

V místech pravé paty vítězného oblouku pod kazatelnou, ve vzdálenosti 60 cm přímo u jižní stěny výše uvedené sondy, byl zachycen výstupek téhož zdiva směrem do kněžiště, tj. kolmo na základy kostela. Výstupek sahal do délky 70 cm a hloubky 104 cm; navazoval na cihlové zdivo vedlejší nezkoumané krypty. V prostoru výkopu sondy u základů zdiva nebyly objeveny žádné nálezy archeologického charakteru.

Výzkum ve farním kostele sv. Petra a Pavla v Kunovicích potvrdil jeho gotické stáří. To koresponduje s údaji písemných pramenů, uvádějících zde k r. 1235 faráře královny Konstancie jménem Bartoloměj. Z vnitřní strany kostela se nepodařilo prokázat základy starší než vrcholně středověké stavby, které jsou uváděny na základě dřívějších výkopů (zejména Viléma Hrubého z roku 1958) z vnější strany kostela.

Miroslav Vaškových, SM Uherské Hradiště

Resumé

Kunovice (Bez. Uherské Hradiště), Pfarrkirche von St. Peter und Paul. Mittelalter, Neuzeit. Vorläufige Sondierung.

LIPNÍK NAD BEČVOU (k. ú. Podhoří, okr. Přerov)
„Za Lískem“. Právek-novovek ?. Sídliště. Záchraný výzkum.

Během letní sezóny 2003 zaměstnanci Archeologického centra v Olomouci působili na několika akcích majících za účel archeologický dohled a eventuelní záchraný výzkum.

Mezi zkoumaná naleziště patří také lokalita Lipník nad Bečvou V– Podhoří, trať „Za Lískem“. Lokalita se nachází cca 8 km severovýchodně od Lipníka nad Bečvou a cca 5 km na západ od Hranic, na mírném S-J orientovaném svahu u úpatí

Oderských vrchů v nadmořské výšce 326,00-335,00 m. Východní okraj lokality obtékán potokem Žabníkem hraničí se zkoumanou lokalitou Milenov 2 „Karbel“.

Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1 : 10 000, mapový list 25-11-25; v souřadnicích Z sekční čára: J sekční čára – 325 mm : 355 mm, 336 mm : 364 mm, 347 mm : 373 mm, 348 mm : 368 mm.

Během výzkumu bylo prozkoumáno 22 malých a středních objektů s pravidelnými oválnými a kruhovými půdorysy a většinou mísovíťnými profily. Objekty byly koncentrovány ve dvou skupinách, v západní části skryté plochy a v části východní u potoka. Kromě jednoho objektu, ve kterém byla nalezena atypická keramika, výplně jam neobsahovaly datující materiál, takže je datace lokality problematická.

Arkadiusz Tajer, AC Olomouc

Resumé

Lipník nad Bečvou (Kat. Podhoří, Bez. Přerov), „Za Lískem“. Urzeit-Neuzeit?. Siedlung, Rettungsgrabung.

LIPNÍK NAD BEČVOU (okr. Přerov)
Zámek. Novovek. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum V Lipníku na Bečvou byl vyvolán stavební úpravou zámecké budovy č.p. 358, která se nachází na Bratrské ulici. Sídlo je evidováno ve státním seznamu kulturních památek okresu Přerov pod r. č. 461/1. Záměrem rekonstrukce bylo jeho využití jako kanceláře pro pověřený úřad s rozšířenou působností. Záchraný archeologický výzkum proběhl ve dnech 20. 1.-23. 1., 24. 2. a 25. 3. 2003.

Archeologické práce probíhaly podle postupu stavebních prací. Nejdříve byl v měsíci lednu proveden výzkum v někdejší umývárně, kde měl být postaven výtah. Jeho šachta v severozápadním rohu místnosti měla zasáhnout 1,50 m pod úroveň stávajících podlah, což vyvolalo záchranou akci. Po odstranění podlah a jejich betonového podkladu byla odhalena sutová vrstva, z níž vyčnívaly plastové roury pro odpadní vodu. Následovalo vyměření a vykopání sondy v místě budoucí šachty. Po odstranění vrstvy stavební suť mocné 0,76 m bylo odkryto jílovité podloží a reliktní kamenné zdi. Tato konstrukce byla zdokumentována a poté rozebrána, neboť by překážela při výstavbě výťahu. Díky potřebě nalezení základových spár okolních zdí byla vyhloubena malá sonda v témže koutě místnosti. Západní zeď je zahloubena do podloží 0,30 m, zatímco základ severní až 80 cm.

Dne 24.2. 2003 proběhl výzkum na nádvoří zámku, neboť při výkopových pracích byl narušen kamenný kanálek. Nalezená konstrukce byla zkoumán jen v řezu, který byl dokumentován na stěně nového výkopu, jehož hloubka dosahovala 1,60 m a šířka 0,90 m. Tento výkop směřoval v době archeologického výzkumu podél západní poloviny zámku, a to až k průjezdu, který vede na ulici Bratrskou. Při práci na výše zmíněném výkopu došlo k částečné destrukci kanálku. Vzhledem k tomu, že se od místa jeho dokumentace po cca 3-5 m stáčí směrem k jihovýchodu, vede patrně směrem k blízké vodoteči Loučka, kde zřejmě i vyúsťuje.

Před položením nového telefonního a elektrického vedení do výkopu, který vedl podél celé západní poloviny průčelí zámku na ulici Bratrské, byl tento výkop prozkoumán a dokumentován. Popisovaný výkop měl v době výzkumu hloubku 1,10 m, ale požadovaná hloubka pro stavbu činila 1,40 m, šířka výkopu kolísala v intervalu 0,40 m (měřeno od základové zdi předstupujícího rizalitu), dále západním směrem jeho šířka vzrostla na 0,60 m. Pod cihlovým zdivem výstupku, tedy pod dnešní úrovní chodníku, byla zjištěna základová kamenná zeď (kontext 908). Tato zeď předstupovala 0,28-0,30 m před rizalit a západním směrem končila v úrovni jeho nadzemního zdiva. Obvodová zeď zámku, která pokračuje od rizalitu západním směrem, již nemá hlubší základy. Pod dnešní úroveň chodníku pokračuje pouze dvěma řádkami cihel, které leží na destruční nebo vyrovnávací vrstvě kryjící podloží.

Během výzkumu nebyly nalezeny žádné stopy po starší sídelní aktivitě v místě zámeckého areálu a ani žádný archeologický materiál. Je třeba uvést, že zámek byl postaven v místě staršího osídlení v blízkosti bratrského sboru, na okraji západního předměstí Lipníku jménem Novosady, obklopujícího cestu na Přerov. Veškeré zdivo zámku zkoumané během záchranného výzkumu je zahroubeno do přírodního podloží, pouze západní části průčelí stojí na vrstvě (kontext 114) antropogenního původu. Ovšem ani v této uloženině nebyl nalezen materiál vhodný k datování, proto můžeme předpokládat, že vznikla zároveň se stavbou zámeckého areálu i s blízkým kostelem Nejsvětější Trojice, jenž přiléhá k zámku ze západu.

Jakub Vrána, AC Olomouc

Resumé

Lipník nad Bečvou (Bez. Přerov), Schloss. Neuzeit. Rettungsgrabung.

LITOVEL (okr. Olomouc)

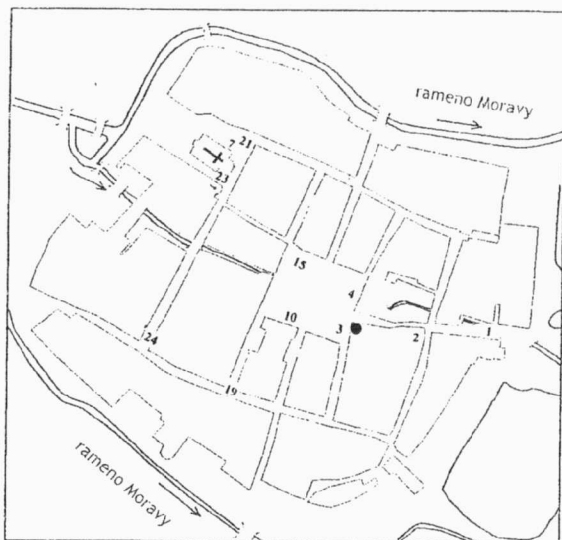
Centrum města. Středověk. Město. Záchranný výzkum.

V měsících květnu až prosinci proběhla druhá sezona archeologického výzkumu vyvolané stavební akcí „Kanalizace a ČOV Litovel“. Tentokrát byla realizována II. etapa SO 01 kanalizace Litovel-střed. Liniová výstavba zasáhla přibližně 75 % uliční sítě městské památkové zóny a jednalo se tak o jeden z nejrozsáhlejších archeologických výzkumů městských jader na střední Moravě. Výkop hlavních kanálových stok dosahoval šířek v rozpětí 1-2,5 m a maximální hloubky 4 m. Část výkopových rýh byla vedena ve starých trasách a situace byly narušeny průběhem četných inženýrských sítí. Záchranný archeologický výzkum byl realizován ve dvou etapách. V první etapě bylo provedeno celkem 11 předstihových sond (obr. 10), rozmístěných v trase kanalizace, které měly zjistit základní poznatky o charakteru a mocnosti kulturních vrstev v uliční síti. V druhé etapě proběhl archeologický dohled během stavebních prací, včetně průzkumu detektorem kovů Fischer model 1270 na deponii zeminy v Nasobůrkách.

Stručné výsledky předstihové sondáže:

Sonda S1/03 (rozměry 2 × 1 m) v Husově ulici dosáhla v hloubce 0,9 m koruny hradební zdi, probíhající ve směru sever-jih a zkoumané v šířce 1,3 m. Ze základové spáry byly

LITOVEL

0 250 m

Obr. 10. Litovel. Lokalizace předstihových sond při stavbě kanalizace v roce 2003. Plným kolečkem označena poloha výzkumu v domě čp. 753 na nám. Přemysla Otakara.

Lokalisierung der Sondagen im Jahr 2003. Mit schwarzem Kreis ist die Lage der Grabung im Haus N.753 auf dem Přemysl Otakar Platz markiert.

získány zlomky keramiky z 1. poloviny 14. století, což je v souladu s historickou listinou z roku 1327, kdy Jan Lucemburský povolil měšťanům výstavbu kamenných hradeb. Na severní straně sondy v hloubce 1,60 m k hradbě na spáru přiléhala kamenná zeď 901 orientovaná ve směru východ-západ. Zřejmě se jednalo o torzo tzv. Jateční branky. Podloží bylo zachyceno v hloubce 1,85 m.

Sonda S2/03 (1,3 × 0,9 m) umístěná na nároží Husovy a Jungmannovy ulice dosáhla geologického podloží v hloubce 1,40 m. V nadloží bylo souvrství odpadních vrstev a vyrovnávek terénu z druhé poloviny 13. století o mocnosti 0,4 m. Z báze tohoto souvrství při rozhraní s podložím pochází ojedinělý keramický zlomek ze starohradištního období (8. stol.). Ze 14. století pochází vrstvy mazanícové destrukce a spáleníště, v níž se rýsovala linie dřevěné konstrukce in situ ve směru východ-západ, v linii dnešní jižní čelní fronty domů Husovy ulice. Vše překryla šedá jílovitá vrstva z druhé poloviny 14. století s kumulací strusek a stratigrafii uzavíralo souvrství novověkých navážek o mocnosti 0,7 m.

Sonda S3/03 (4 × 1,2 m) v jihovýchodní části nám. Přemysla Otakara zjistila, že na jílovém podloží v hloubce 2 m pod současným povrchem náměstí leží souvrství ze 14.-15. století, tvořené organogenními odpadními uloženinami prokládanými vrstvami oblázkových štětů a zaizolovanými vrstvami jílů. Středověké souvrství dosahovalo mocnosti 1,6 m.